

Зоран Кинђић
Факултет политичких наука, Београд

СРПСКИ НАРОД И БОЖЈА ПРАВДА

Сажетак

Ослањајући се на библијско учење о Божјој правди, аутор разматра стање у којем се налази српски народ. Морално и духовно посртање једног народа узрок је његових економских и политичких невоља, пораза у рату, поробљености и губитка територија. Кроз патњу се чистимо од грехова и лакше окрећемо ка Богу. Смисао искушења је да се појединац или народ духовно преобрази. Уколико се пропусте бројне прилике, пропаст је неизбежна. У светлу религијског учења о сетви и жетви, аутор сматра да су српски непријатељи били само несвесни извршиоци Божје правде. Ако би се српски народ морално и духовно препородио, спољашње политичке и економске околности би му ишле у прилог. Он би на миран начин остварио своје циљеве. Права супротност није она између национализма и космополитизма, већ између опредељености за добро или за зло. Добар човек, без обзира да ли је националиста или космополита, својом позитивном енергијом у исти мах помаже својој породици, свом народу и читавом свету, док им зао човек штети.

Кључне речи: правда, Бог, народ, патња, добро, зло, обнова, духовност

Већ скоро две деценије српски народ је изложен великим невољама. Већина нас је, макар делимично, на својој кожи искусила ратна страдања, економску кризу, као и притисак светских моћника да се без остатка повинујемо њиховим интересима и одустанемо од властитог идентитета. Међународно право је кршено на штету српског народа, излагани смо безобзирном војном, политичком, економском и медијско-пропагандном терору. На српски народ и

његову историју се и даље, крајње поједностављено и пристрасно, гледа из угла Хашког трибунала. Процес сатанизације српског народа не престаје. Осећање дубоке неправде због свега што нам светски моћници чине, које се иначе жигосе као националистичко и антиевропско, већини нас је добро познато. Човек се напросто запита зашто нам се све ово догађа. Има ли у свету уопште правде и јесмо ли ми баш за све једини криви?

Као одговор на очигледну неправду којој смо изложени могу се понудити различита објашњења, од економског до геополитичког. Мада она заиста могу у приличној мери осветлити разлоге за оно што нам се догађа, потребно је ипак у анализи доспети до најдубљег нивоа, јер се ту крије не само објашњење за ситуацију у којој се налазимо него и упућивање на могућност избављења. За разлику од настојања да се схвате компликовани политички, војни и економски механизми, увид у духовни разлог оног што нам се дешава веома је једноставан. Као што о томе недвосмислено сведоче свети списи великих светских религија, а поготово Библија, морално и духовно стање једног народа одређује његову судбину. Предуслов за економски, културни, политички и војни просперитет једног народа је његово добро морално и духовно стање. Уколико је подривен морални и духовни темељ једног народа, уколико у њему доминира себичност, саможивост и злоћа, неизбежно ће после извесног времена наступити економско и политичко расуло, а он доживети пораз на војном пољу.

Универзални закон да свако жање оно што је посејао неумољив је и на индивидуалном и на колективном плану. Библијска историја страдања и просперитета јеврејског народа веома је поучна, и она важи за све народе света. Увек када би јеврејски народ окренуо леђа Богу и погазио моралне норме, следила би казна.¹⁾ Када би се, поражен и поробљен, покајао за своје грехе и завапио Богу, стање би почело да се поправља. Будући да ништа на овом свету није статично и непроменљиво, па тако ни духовно стање једног народа, све се развија у позитивном или негативном смеру. Уобичајен ритам који карактерише друштвене заједнице одвија се од победничког стања, преко самозадовољне инерције и опадања, до расула

1) Теолошки речено, Бог заправо сам не кажњава, већ се казна догађа по његовом допуштењу. Човековом архинепријатељу, Сатани, Бог дозвољава да мучи грешнике, сразмерно тежини грехова које су починили. Додуше, патња не мора увек да буде казна за грех, него је понекад искушење кроз које се појединац или заједница духовно усавршава.

и пораза, да би се преко испаштања и покајања та заједница лагано усмерила ка обнови и најзад, повративши Божју наклоност, доспела до победе.²⁾ Наравно, обнова не следи аутоматски, него подразумева дубоко покајање и морални препород већине припадника једног народа. Уколико народ истрајава у греху и злу, уколико се након све јачих казни не дозове памети, он ће нестати са историјске позорнице.³⁾ Ма колико Бог био стрпљив и милостив, оне који су непоправљиви чека неизбежна пропаст.

Сходно суптилном духовном механизму, морално зло, како у појединцу тако и у друштвеним заједницама, па и самом човечанству, привлачи физичко зло. Природне катастрофе, као што су суше, поплаве, земљотреси и епидемије, у крајњој инстанци су казна за људске грехе, а не тек некаква случајна природна појава.⁴⁾ Исто то важи и за невоље на друштвеном, економском и политичком плану. Уколико један народ морално и духовно посрне, негативна енергија која се накупила у њему неизбежно ће привући моћног непријатеља, који ће бити несвесни извршилац Божје правде. Мада сам по себи може бити веома зао и неправедан, непријатељ има функцију бича Божјег. Нашавши се у наизглед безизлазној ситуацији, народи као и појединци имају шансу да се након претрпљене патње и покајања преобразе и поново задобију Божју милост. Патња, поготово она која је обележена крвљу и сузама, је прочишћујући огањ којим се сагорева негативна енергија у појединцу или народу. Уколико се покајање одигра убрзо након почињеног греха, страдање ће бити умањено или чак и изостати. Казна наине није израз Божјег гнева, већ она има васпитну улогу. Бог, чије је суштинско одређење љубав, заправо свима жели добро, те стога свима нуди шансу за поправљање. У настојању да преобрази поје-

2) По св. Николају Српском, три главна догађаја, „који су се непрестано и наизменично понављали“ током периода владавине Судија, јесу: „отпад Израиља од Бога, казна Божја у виду робовања под туђинцима и кајање народа са вапијањем к Богу за избављење; па опет отпад, па казна, па кајање са вапијањем; па опет и опет исто“ (Владика Николај, „Номологија“, у: *Изabrana дела у 10 књига*, књига ИИИ, Ваљево, 1996, стр. 33).

3) Приликом склапања Савеза са јеврејским народом на Синајској гори Бог је наговестио благослов или проклетство за Јевреје, у зависности од тога да ли буду поштовали његове заповести. Уколико буду истрајавали у злу, казне ће бити све веће и веће, тако да ће на крају чак од глади јести властиту децу. Види: 3. Мојс. 26, 29. Та претња се у више наврата остварила.

4) Св. Николај Српски пише: „Кад се људи владају строго по моралном закону Божјем, Бог управља сву природу и све стихије природе у корист и на радост људи; ако ли се пак људи владају насупрот моралном закону Божјем, Бог управља природу и стихије природне на муку и жалост људи, да би их поправио“ (Владика Николај, „Номологија“, стр. 40).

динце и народе, он их, сходно свом Промислу, међусобно користи као непријатеље или савезнике.

Будући да је функција искушења у које доспева неки појединац или народ његово морално и духовно преображење, након што се оно одигра више неће постојати потреба за изазовом спољашњег зла у виду непријатељске силе, те ће се зло или преусмерити на неку другу жртву или изнутра распасти. Разлог за трпељиво подношење искушења је у томе што споља усмерено зло не повређује само другог, него и себе изнутра разара. Зато не треба мрзети ни неправедног непријатеља, већ савлађујући зло у себи, чинећи добро, духовно узрастајући, сачекати да се он, након што је несвесно извршио свој задатак, сам у себи уруши. Ваља знати да нам нису други толики проблем колико смо то ми себи самима. Свако је заправо сам себи највећи противник. И зато је наш највиши задатак да победимо сами себе, тј. оно што је лоше и тамно у нама. Ако смо исправни, штитиће нас Божја милост.⁵⁾

Ваља знати да је Бог веома стрпљив и милостив, према нама као и према нашим непријатељима. Он даје довољно времена и прилика за покајање и преображење. Будући да је смисао казне васпитни, за лакше огрешење о божанске заповести казна ће брзо наступити, док се казна за тежу моралну и духовну посрнуло одлаже, дајући довољно времена грешницима за покајање и враћање на прави пут. Стога не треба сумњати у Божју правду гледајући како моћници непрекидно чине неправду. Они су пуко оруђе у Божјим рукама за кажњавање мањих грешника, и кад несвесно послуже извршењу Божјег плана, искусиће велику казну.

Што се тиче нечије одговорности, и на индивидуалном и на колективном плану важи закон да се од оног ко је више дарова добио више и очекује. Онај ко зна шта треба чинити а то не чини, више греши од оног ко то не зна.⁶⁾ Самим тим Божја правда је била оштрија према изабраном, јеврејском народу него према народима који су грешили налазећи се у духовном мраку. Допуштење да грешници западну у невољу, израз је Божје љубави према њима, жеље

5) Библија наводи више примера када је Божјом интервенцијом јеврејски народ побеђивао много јачег непријатеља. Бог је тада био уз свој изабрани народ, јер је овај то својим духовним стањем заслуживао.

6) Сам Исус Христос наглашава сразмеру божанских дарова и одговорности: „А онај слуга који је знао вољу господара свога и није приправио нити учинио по вољи његовој, биће много бијен; а који није знао, па је учинио оно што заслужује батине, биће мало бијен. А од свакога коме је много дато, много ће се и тражити; а коме је поверено много, од њега ће се више искати“ (Лк. 12, 47-8).

да се они у тешкоћама дозову памети и врате на исправан пут. Могло би се рећи да је Бог најоштрији према онима које највише воли.

Нема сумње да Бог, који је љубав (1. Јн. 4, 8), никог не оставља на цедилу. То важи и за појединце и за народе, па и за само човечанство.⁷⁾ Бог народима који су се искварили и посрнули, с времена на време шаље људе који их опомињу и буде, који се подухватају тешког посла моралне и духовне обнове.⁸⁾ Некада њихова делатност наиђе на одзив, као што је то био случај са Нинивљанима, који су се покајали након упозоравајуће проповеди пророка Јоне и избегли пропаст, а некада не. Тврдоглаво истрајавање у злу, упркос упозорењима и приликама за покајање, неизбежно води у пропаст. Као што то показује историја, она може бити и дефинитивна уколико је неко непоправљив.

У Библији се на много примера показује да судбина једног народа у великој мери зависи од моралног лика његових старешина. Ако је владар добар и праведан, ако поштује Бога, милост Божја ће почивати и на њему и на народу. Уколико је пак владар огрезао у злу и неправди, велики су изгледи да ће због тога његов народ испаштати. Оно што је речено за владара у приличној мери важи и за политичку, интелектуалну и верску елиту.⁹⁾ Одговорност оних који имају вишу позицију у друштвеној и духовној хијерархији много је већа од оне обичних људи. Ипак, било би сувише поједностављено веровање да све зависи само од тога какав је владар, односно владајућа структура друштва. Народ наима има таквог владара каквог заслужује, тачније речено каквог је заслужио на основу претходног понашања.

7) У временима када преовлада зло на земљи Бог шаље мудраце, пророке или духовне учитеље, да би извели човечанство из мрака. Скулптуре Буде са великим стомаком сугеришу да је он у себе, да би ослободио земљу огромне нагомилане негативне енергије, упио светско зло. Пола миленијума касније сам Бог је морао да лично интервенише. Исус Христос је, жртвујући себе за наше грехе, учино за човечанство највише што се може. Коначан обрачун са злом следи након његовог другог доласка.

8) Говорећи о односу Бога према појединим народима, старац Пајсије каже: „Добри Бог никада не оставља у великим искушењима више од три генерације, како би се сачувао квасац.” Као пример он наводи да су се комунисти у Русији задржали на власти седамдесет пет година, управо три генерације. Али чак и у тешким периодима богоодступништва „зло не овлада свима“. У личностима ретких праведника „Бог чува квасац за следеће генерације“ (Старац Пајсије Светогорац, *С болом и љубављу савременом човеку*, Врање, 2005, стр. 44).

9) На основу мноштва библијских примера св. Николај Српски закључује: „Старешине народне, које су се држале Господа, Живога и Јединога, живећи по закону Господњем, самим својим животом осигуравали су мир држави, те или није било рата за њихово време или ако га је бивало они су побеђивали непријатеље“ (Владика Николај, „Рат и Библија“, у: *Изабрана дела у 10 књига*, књига ИИИ, стр. 174).

На основу ове грубе скице духовних закона, који су се током историје у небројеним случајевима потврђивали, покушајмо да у њиховом светлу размотримо ситуацију у којој се налази српски народ. Тај покушај лишен је претензија на некакав непогрешив и коначан увид. Пuteви Господњи су сувише тајанствени за људски ум¹⁰⁾, а ни историја није судбински предодређена, тако да разматрања која следе имају крајње хипотетички карактер.

Најпре, будући да Бог сигурно није неправедан, да га одликују љубав и милост, с правом се може рећи да су све невоље које су задесиле српски народ, ма колико нам се са ограниченог људског становишта чиниле неправедним, ипак биле израз непогрешиве Божје правде. Мада би за оправдање изречене констатације била пожељна темељна научна аргументација, она ће изостати, јер циљ овог разматрања није да пружи некакву проверљиву научну истину, већ да наведе читаоца на размишљање. Не улазећи, дакле, у дубљу историјску анализу, осврнимо се на претходни век, који је био пун искушења за српски народ. Упркос великим ратним победама у првој половини XX века, које су плаћене огромним жртвама, српски народ се није сналазио у миру. У има југословенске идеје, жртвовао је властити идентитет. Његове политичке вође су се при крају I светског рата показале недорасле историјској ситуацији, интелигенција након II светског рата углавном је лишена патриотског духа, народ дезоријентисан. Заборављајући све више на Бога и моралне норме, и уместо тога окрећући се некаквом класном интернационализму, Срби су све више одустајали од свог идентитета. Заведени материјализмом, сањајући некакав потрошачки рај, презрели су властити духовни православни корен као нешто старомодно и безвредно. Себичност, непоштење, нерад и конформизам како српског тако и осталих југословенских народа, неизбежно су водили ка ратној катастрофи. Нагомилана негативна енергија морала је да се, макар делимично, очисти ратним страдањима.

Да бисмо проценили који је међу бившим југословенским народима уочи распада Југославије, тј. сецесије појединих република, најниже био пао, ваља размислити о томе коме је од њих Бог највише дао, те је због тога од њега и највише очекивао. Није тешко закључити да је то управо српски народ. Ма колико била по-

10) На неопходност опрезности у тумачењу Божје правде и његовог плана спасења упућују речи које је сам Бог, посредством пророка Исаије, изрекао: „Јер мисли моје нису ваше мисли, нити су ваши путеви моји путеви, ... него колико су небеса виша од земље, толико су путеви моји виши од ваших путева, и мисли моје од ваших мисли“ (Ис. 55, 8-9).

грешна дневнополитичка флоскула о Србима као небеском народу, која је лансирана деведесетих, управо у време највећег моралног посрнућа српског народа, ипак смо склони да верујемо да је Србима додељена улога водећег народа у региону. Мада српски народ сигурно нема светскоисторијски значај јеврејског, грчког или руског народа, његов православни духовни корен, баш као и његова бурна и крвава историја, гарант су мисије која му је додељена на балканском простору.¹¹⁾ Православље, које је остало најверније изворном хришћанству, наиме има светскоисторијски задатак да, чувајући висок духовни ниво, онемогући долазак Антихриста.¹²⁾ Срби, оставши верни јулијанском календару, на бранику експанзионистичких тежњи римокатолицизма и ислама, треба да сведоче истину не само речима него и властитим постојањем. Када су Срби ту истину готово сасвим напустили, застидевши се оног што је најбоље у њима, неизбежно је уследило страдање. Унутрашња морална тама и духовна конфузија привукла је спољашњу невољу. И све то ради прочишћења, покајања, преумљења.¹³⁾

11) Светскоисторијски значај грчког народа не огледа се само у старогрчком језику, којим су писани Библија и светоотачки списи, него и у кључној улози за православље коју је имала Византија. Уосталом, и данас се о свим кључним хришћанским светим местима старају грчки монаси. Па ипак, упркос доминантној грчкој улози у православљу, Србима је на ограниченом балканском простору додељена улога водећег народа. Срби су наиме ти који предњаче, у зависности од свог духовног стања, у добру или злу. Иако православни, Румуни и Бугари немају ту улогу. За разлику од Срба, који су се у надозвезивању на Косовској завет, усудили да кажу „Не“ светским моћницима, било да се радило о Фрањи Јосифу, Хитлеру, Стаљину или Клинтону, и због тога поднели велике жртве, они су се углавном прилагођавали односима моћи. Иако су због тога избегли већа страдања, лишени су херојског осећања. Често опредељивање за погрешну страну доказ је да су давали примат самоодржању над правдом. Уосталом, сувише се приклањају западном утицају, о чему сведочи и њихово напуштање јулијанског календара.

12) По старцу Тадеју, захваљујући молитвама кротких православних душа, одлаже се Сатанин план устоличења Антихриста за господара света. Антихристу, који ће многе завести, представљајући се као велики хуманиста, намењена је функција председника Уједињених нација. Због тога што су главна препрека доласка Антихриста, православни народи су изложени нападима, иза којих заправо стоје демонске силе. Уколико се и православље прилагоди свету, уколико зарад политичке коректности напусти истину, више неће бити духовне снаге која ће се одупрети надоласкем злу. Види: *Поуче старца Тадеја*, стр. 121 и 194.

13) Ако је неком народу додељена значајна мисија, а он је, доспевши у стање духовне ослабљености, изневерава, казна ће бити много већа него у случају неког народа коме није намењена таква улога. То најбоље показује пример руског народа. Владавина комунизма, која је однела на десетине милиона невиних жртава, уследила је након дуготрајног слабења православне вере у руском народу, поготово у интелектуалним круговима. Страдање је имало прочишћујућу улогу. Комунизам је, по старцу Пајсију, „против своје воље, постао средство освештавања Русије“. Они који су хтели да сасвим искорене православну веру нису очекивали „да ће крв мученика напоити Русију и духовно је препородити“ (*Старац Пајсије – човек љубави Божије*, Београд, 2005, стр. 259). Поред тога, захваљујући Божјем промислу, православна вера се, посредством руских емиграната, раширила по свету, дајући могућност људима на Западу да се упо-

Ако је, дакле, кључни узрок страдања српског народа његово морално и духовно посрнуће, а не сукобљеност интереса са моћним непријатељем, излаз из ове незавидне ситуације је заправо једноставан: треба се покајати, преобразити, вратити се свом духовном корену. За тако нешто је потребно много појединачних одлука, много појединачних борби са старим ја у себи, али уколико би друштвена и духовна елита снагом властитог примера подстакла све нас на такав подухват, позитиван резултат сигурно не би изостао. Моралним и духовним преображајем српског народа, сви његови проблеми, ма колико се чинили претешким, постепено би се решили.

Будући да је предуслов за решавање свих наших проблема управо морални и духовни препород, уместо да кукамо над судбином, осуђујемо друге и сажалевамо себе, потребно је да свако од нас критички преиспита себе и покуша да буде бољи.¹⁴⁾ Иако не треба потценити снагу инерције и моћ навике, наша чврста решеност да се преобразимо и напор да се то заиста и деси, наићи ће на Божју подршку. Мноштво неприметних, наизглед неважних појединачних преображаја довешће до преображаја и самог народа. Не треба одлагати борбу са својим старим, инертним, огреховљеним ја, правдајући се тиме што други наводно ништа слично не чине. Будући да праведник, чак и да ништа не чини, самим својим постојањем, позитивном енергијом коју шири око себе, компензује негативну енергију мноштва злих људи, свако од нас је одговоран да се што је више могуће приближи идеалу праведника.¹⁵⁾ Уколико тас праведности на „ваги“ српског народа претегне онај негативни,

знају са изворним хришћанством. Захваљујући духовном препороду, Русија све више економски, политички и војно јача, тако да ће ускоро вероватно постати водећа светска сила. Страдања српског народа су мања од руског, сразмерна улози која му је додељена. Ако су Срби својевремено следили негативан пример руског народа, време је да почну да следе и онај позитивни.

- 14) Морална и религиозна функција свести о властитој кривици је покајање и духовни преображај. Насупрот томе, политичко наметање осећања кривице, коју посредством медија, Хашког трибунала и домаћих извршилаца врше светски моћници, настоји да у српском народу произведе дефетистичку и ропску свест. Атеистичко коришћење религијског жаргона нема за циљ морални и духовни преображај оних којима се у свест утискује права или измишљена кривица, већ ропско прихватање потчињеног положаја.
- 15) По Библији, да је било десет праведника Содоме би избегла уништење. Будући да су данас градови већи него у библијско време, потребно је сразмерно већи број праведника да би се неутрализовало зло које прожима насеља, народе и само човечанство. Свако од нас носи одговорност према заједници из које је потекао. Наше рођење на одговарајућем месту и у датом времену није случајно. Након пада Јерусалима и одвођења већине јеврејског народа у вавилонско ропство, рабини су развили учење да праведник не сме напустити своју заједницу, јер он не само што даје позитиван пример суграђанима него и властитим постојањем штити заједницу у којој живи.

тобожњом „игром случаја“, тј. Божјом милошћу, успоставиће се такав политички однос снага у свету који ће нам ићи у прилог. Уместо маштања о некаквом спољашњем, физичком рату, за коју Срби сада нити имају снаге нити им прилике иду на руку, окренимо се оном унутрашњем рату против зла у себи, јер победа у том рату је примарна и одлучујућа. Она ће довести и до победе у спољашњем рату, уколико уопште за то и буде потребе.

Велики проблем за српски народ је у томе што је његова интелектуална и политичка елита у великој мери лишена националне свести, што је, прожета себичношћу, изгубила осећај за солидарност и правду. Корупција у којој се гуше правосуђе, здравство и просвета, као и срамна одлука многих појединаца да свесно служе страним интересима, доказ су веома ниског моралног нивоа оних који себе воле да називају елитом.¹⁶⁾ Без великог прочишћења ових сфера, као и личног примера поштења и пожртвовања, тешко се може очекивати помак набоље. Срећом, Божја правда се стара о томе да они који су огрезли у злу, који истрајавају у безакоњу, који су непоправљиви, брже нестају са сцене него што би се очекивало. Разлоге за натпросечан број болести и смртних случајева последњих година, по свему судећи, треба тражити не толико у изложености немаштини и стресу колико у духовном механизму очишћења овог простора од негативне енергије.¹⁷⁾ Уместо оних који су непоправљиви, на сцену ступају млади, који су у највећем броју случајева ипак чистији и моралнији од припадника старије генерације. Нема сумње да судбина Србије зависи управо од младих генерација, неоптерећених комунистичком и југословенском идеологијом. Задатак старијих је да младима, којима је својствен идеализам, не само речима него и властитим животом, покажу да егиоистички и потрошачки начин живота има алтернативу.

Ако нас процена не вара, након година које су обележиле патња и страдање, српски народ се у извесној мери прочистио. Самим

16) Колико садашње суморно стање српске интелигенције одговара оном од пре осамдесет година, свако се може сам уверити ако прочита Рајсову књигу *Чујте Срби! О његовој добронамерној поруци Србима „Чувајте се себе“*, свако од нас би требало добро да размисли. Види: Др. Рудолф Арчибалд Рајс, *Чујте Срби!: чувајте се себе*, Цирих – Београд, 2004.

17) Наравно, било би крајње погрешно мислити да је свако онај ко се разболео или умро ових година био негативан, те је стога „уклоњен“. Многи су умрли некон што су „потрошили“ време живота које им је додељено. Свети списи уче да страдају и они добри, да би, прошавши кроз огањ искушења, постали још бољи. Иако би било крајње опасно и непромишљено, ослањајући се на универзалан космички закон о сетви и жетви, у појединачним случајевима изрицати суд да је дотично страдање последица греха, ипак се на колективном плану о томе са приличном сигурношћу може говорити.

тим што је на делу делимична морална и духовна обнова, постепено се поправља његова друштвено-економска ситуација. Наравно, духовно стање српског народа је још увек далеко од оног пожељног. Стога се с правом може рећи да се он налази на својеврсној историјској прекретници. У зависности од тога да ли ће се наставити процес моралне и духовне обнове, његова економска и политичка позиција ће бити боља или гора од садашње.

Оптимистички сценарио би могао да буде следећи: Након моралног и духовног препорода, српски народ стиче Божју наклоност и међународне околности почињу да му иду у прилог. Његов највећи противник последње две деценије, САД, након бројних неправди нанетих многим народима, бива и сам, сходно универзалном закону сетве и жетве, кажњен. Чини нам се да се већ наслућују невоље које ће погодити САД, и натерати их да се позабаве собом уместо да играју улогу светског полицајца. Суочене са природним катаклизмама, економском кризом, социјалним немирима, САД ће бити принуђене на драстично смањење свог војног и политичког ангажовања у многим регионима света.¹⁸⁾ Слабљење америчке позиције у свету а јачање руске, Србима ће сигурно ићи у прилог. Америчко повлачење из кризних региона вероватно ће дати крила исламским земљама, поготово онима у којима екстремисти однесу победу. Оне ће подстицати муслимане широм света на сецесионизам, што може довести до сукоба између Русије и неких исламских земаља, пре свега Ирана и Турске. И као што је могуће, ма колико се данас то чинило нереалним, да неке земље, попут Грчке, без учешћа у рату, остваре своје националне интересе, на тако нешто може да рачуна и Србија, наравно под условом да је „заслужила“ Божју наклоност.¹⁹⁾

18) Можда ће се Американцима опробана стратегија изазивања ратова, како би покренули своју привреду, везану за војни комплекс, једном обити о главу. Можда ће у сукобу са снажним противником, као што је Кина, искусити ужасе ратног разарања на својој територији. Библијског упозорења да се не треба радовати невољама непријатеља нити ликовати у тренутку његовог краха треба се сетити ако будемо сведоци тог догађања. Уосталом, Србима и нису непријатељи амерички грађани, који су углавном честити људи. Иза напада на српски народ стоји крупан капитал мултинационалних компанија, који војну моћ САД користи као оруђе за остваривање својих циљева.

19) Ослањајући се на ранија пророштва, попут оног св. Козме, као и на властите прозорљиве увиде, старац Пајсије је тврдио да ће Грци, за нашег живота, без учешћа у рату, добити Константинопол и још неке територије које су раније насељавали. То ће се догодити након што Руси у рату поразе Турску. Имајући у виду да Турци нису искусили казну за велике злочине, које су починили нарочито Јерменима и балканским народима, предвиђање старца Пајсија о скорашњем распаду Турске звучи прилично уверљиво: „Турци морају много да плате због свега што су починили.“ (Види: *Старац Пајсије – човек љубави Божије*, стр. 216, 259 и 524). И Срби, попут Грка, уколико се претходно морално

Што се тиче земаља с којим је српски народ у потенцијалном сукобу око територија, оптимистички сценарио предвиђа значајно територијално проширење Србије, можда чак и веће од онога о којем маштају заступници идеје Велике Србије. Има ли уопште основа за такво очекивање? Посматрано са становишта тзв. реалполитике, не, али са становишта Божје правде, свакако да. Ако размотримо на чему се заснива реализација албанског пројекта независног Косова, није тешко видети да је он у знаку коришћења изразито лоших средстава. Не само што је новац коришћен за лобирање независности прљав, мафијашки, него су и данас водећи албански политичари огрезли у криминалу. С правом се може рећи да Косовом владају мафијашки кланови. Будући да се зло после извесног времена изнутра само од себе распада, Срби треба само да се морално и духовно преобразе и искористе тренутак када Албанци буду плаћали заслужену казну.

Када је у питању Хрватска, није тешко увидети да она није претрпела казну због геноцида учињеног над Србима у II светском рату. На казну за тешке грехе обично се дуже чека, јер се тиме оставља потребно време за покајање. Код хрватског народа не само што нема покајања за геноцид, него га он и негира, или у најбољу руку минимализује. Када уследи заслужена казна, када се Хрватска изнутра буде распадала, српски народ без ратовања напосто треба да узме територије које му вековима припадају.

Не упуштајући се у даље хипотетичко разматрање оног што би следило када би се српски народ темељно поправио, нагласимо да се српски интереси остварују без рата, мржње и страдања. Да би Србија постала велика, и духовно и територијално, потребни су позитивна енергија, љубав, великодушност, солидарност. И то не само према сународницима, него и према другим народима, па чак и према непријатељу.²⁰⁾ Преображен српски народ био би магнет

и духовно преобразе, без испалењеног метка, као пуки посматрачи, могу из тог сукоба да извуку корист.

- 20) Истински свог непријатеља може да воли само светитељ, онај ко је искусио мистичко јединство свеколиког бивствујућег. Ипак, и обичан смртник је у стању, ако се потруди, макар да не мрзи непријатеља. Самим тим, у евентуалном сукобу са њим испољаваће витешки дух. Смисао молитве за непријатеља није да се остваре његови тренутни интереси, поготово уколико су усмерени против нас, него да он постане бољи. То је заправо за њега највише добро. А од тога и ми имамо користи. Јер, чим он постане бољи, његов однос према нама ће се променити. Св. апостол Павле подсећа на Божју поруку човеку да се сам не свети, већ да то препусти Божјој правди. По њему, управо тиме што се за њега молиш и чиниш му добро, „згрнућеш живо угљевље на главу његову“ (Рим. 12, 20). То живо угљевље је заправо божанска енергија која непријатељу користи или штети, у зависности од тога да ли се поправља или и даље истрајава у злу. Стога старац

који би привлачио не само властите отцепљене делове, као што је Црна Гора, него и све оне који би да уживају у економском благостању дарованом од Бога.

По негативном сценарију, српски народ изнова доживљава морални и духовни пад, те самим тим заслужује казну. Процес дезинтеграције Србије би се наставио. Срби би се у потпуности приклонили заводљивој причи о потрошачком рају Европске уније и заборавили на властити национални идентитет. Уколико би се, морално и духовно непреображени, усудили на сукоб са неком моћном државом, ризиковали би да готово и физички нестану. У сваком случају, чак и као физички живи, били би духовно мртви.²¹⁾

На основу реченог, није тешко закључити да будућност српског народа, баш као и сваког другог, зависи првенствено од њега самог. Зато они који гаје наглашено национално осећање, уместо да испољавају мржњу према другима, карактеристичну за примитиван национализам, треба да знају да ће највише помоћи свом народу, али и себи, уколико буду испуњени позитивном енергијом. Поновимо још једном: национални интереси се остварују љубављу а не мржњом. Они који гаје мржњу према другим народима заправо штете властитом народу. Њихова мржња енергетски прља земљу у којој се налазе. Самим тим они одмажу ономе за шта верују да се боре. Ако знамо да смо ми себи највећи противник, да је непријатељ тек искушење које нам је додељено да бисмо се поправили, наша борба ће првенствено бити усмерена унутра, на сагоревање властитог ега.

Наравно, у Србији не живе само Срби. Припадници других народа би с правом могли да се питају да ли би они од потенцијалног преображаја српског народа имали користи. Одговор је, наравно, потврдан. Живећи заједно са Србима, рачунајући с правом на равноправност и поштовање властитих права, они у великој мери деле судбину српског народа. Они би, нема сумње, уживали

Тадеј с правом констатује: „Када се молимо за наше непријатеље, они или ће пропасти или ће се ослободити (зла)“ (*Поуке старца Тадеја*, стр. 201). Наравно, да би се нешто од тога догодило, неопходно је да наша молитва буде искрена, да заиста желимо добро непријатељу а не злу.

- 21) Ако бисмо се усудили да прогнозирамо шта чека српски народ у будућности, вероватно бисмо устврдили да ће дешавања што следе бити нешто ближа оптимистичком него песимистичком сценарију. Делимично преображени, Срби ће, како би се прочистили и усавршили, вероватно бити и даље изложени невољама, али ће оне бити знатно мање него што су биле претходних година. Самим тим што се не одиграва бржи и темељнији морални и духовни препород српског народа, биће потребно још труда и стрпљења, али ће на крају све ипак, захваљујући Божјој милости, изаћи на добро.

у позитивним политичким, економским и културним последицама евентуалног духовног преображај српског народа. Уколико би српски простор био испуњен позитивном енергијом, били би заштићени од природних и ратних недаћа, које ће задесити оне који су огрезли у злу и безакоњу. Штавише, да би Србија енергетски била што чистија и позитивнија, потребан је и њихов допринос. И они треба да се морално поправе и духовно усаврше, како због себе тако и због општег добра.

А да ли би за Србе било добро да се њихови непријатељи поправе? Одговор је, наравно, позитиван. Када су у питању САД, то би водило престанку дугогодишњих политичких, економских и војних притисака, као и могућности мирољубивог и праведног решавања територијалних проблема између Србије и њених суседа. Преображај албанског и српског народа такође би омогућио налажење решења за праведну поделу косовскометохијске територије, чиме би престали разлози за будућа сукобљавања. Додуше, изгледа да се тако нешто деси тренутно су веома мали, јер Албанци су уверени да могу добити све, присвојити и оно што им не припада. Но, историјска дијалектика смењивања победе и пораза, може их у скорој будућности непријатно изненадити.²²⁾ Као што је Милошевић пропустио прилику за мирољубиву поделу територије, вероватно ће и Албанци, уверени у своју коначну победу, слично поступити. И погрешити, али то је већ њихов проблем.

Да ли ово разматрање, осим презривог ниподаштавања, заслужује икакву пажњу оних којима је страно национално осећање, који су космополитски оријентисани? Мада је на њима да то оцене, ипак није тешко уочити да и онај ко је заинтересован само за судбину света, кога ране властитога народа не боле, стоји пред избором опредељивања за добро или за зло. Будући да се наша, било позитивна било негативна енергија, шири свуда око нас, ми помажемо или одмажемо својој ближој и даљој околини. Онај ко зрачи

22) Сукоб Срба и Албанаца око косовскометохијске територије подсећа на борбу јеврејског народа са преосталим хананским народима око Палестине. И као што би Јевреји губили Обећану земљу када би се морално искварили и окренули леђа Богу, и поново је задобијали када би се покајали и вратили Богу, такав је случај и са Србима. Албанцима је изгледа додељена улога да кажњавају Србе, отимајући им територију препуну светиња, увек када Срби морално и духовно посрну. Свест о губитку свете земље и жудња за њеним повратком, представља најјачи мотив за покајање и преображај српског народа. Косово и Метохија су привремено изгубљени зато што су били само физички у оквиру територије Србије, али не и духовно, не у свести већине Срба. Сада, када фактички, физички не припадају Србији, важно је да буду у мислима и срцима српског народа. Снага на исти циљ усредсређених мисли и емоција је толика, да ће, уз Божју милост, оно што је духовно наше опет бити и физички наше.

добротом и љубављу у исти мах помаже и себи и својој породици и својим пријатељима, месту у којем живи, свом народу и држави, па и читавој планети.²³⁾ Онај ко је зао, било да је националиста или мондијалиста, штети и себи и другима. Зато примарни сукоб, у Србији, као и у свету, није онај између национализма и космополитизма, него између добра и зла. Космополита, прожет добротом и љубављу, чак и да то не жели, помаже властитом народу, баш као што и националиста, испуњен позитивном енергијом, мада му то не мора бити намера, у исти мах помаже свету. Зли националиста и космополита су савезници у разарању свега око себе и у себи.

Иако се овај текст усредредио на проблем Божје правде у односу на српски народ, све што је речено важи и за друге народе, па и за читаво човечанство. Божја правда је универзална, тиче се не смо човека него и свеколиког бивствујућег.²⁴⁾ Што се тиче самог човечанства, чини се да је његово стање теже од оног у којем се налази српски народ. Ако се и може гајити умерени оптимизам у могућност преображаја српског народа, поготово средњорочно посматрано, чини се да, дугорочно посматрано, човечанство показује све израженију тенденцију ка моралном и духовном суноврату. Упркос растућих еколошких проблема, који су последица људске себичности, мало је сигнала који би указивали на жељу за променом. Владавина бездушног крупног капитала све више јача, једноумље је све израженије. Упркос идеолошког постулирања индивидуализма, све је мање слободе, све је теже бити личност. Такав процес, уколико у свету не буде довољно праведника као противтежа нарастајућем злу, лако може довести не само до ратова, природних катастрофа и помора, него и до услова за појаву Антихриста. Баш као и за судбину свог народа, свако од нас је, макар делимично, одговоран и за оно што се дешава у свету. Будимо бољи, ради себе, ради ближњих, ради читавог света. Божја милост је изнад ње-

23) Као што наш мир благотворно делује на нашу ближу и даљу околину, тако ми лошим мислима и емоцијама „не само да реметимо мир на земаљској кугли, него умножавамо зло и у васиони“ (*Поуке старца Тадеја*, стр. 118).

24) Ма како то можда звучало чудно и неочекивано, Божја правда важи и за малу децу, лишену самосвести, па чак и за животиње. Старац Пајсије Светогорац је уочио „да се, кад животињице неће да послушају оно што им се каже, касније види да су платиле за своју непослушност“ (*Старац Пајсије – човек љубави Божије*, стр. 270). Мада је примарна функција казне васпитна, она има и сазнајну димензију – она нас „поучава“ и упозорава да је наше поступање погрешно, и самим тим нас усмерава на прави пут. Уколико, по Божјем допуштењу, искусимо невољу, требало би да добро размислимо да ли смо је можда својим понашањем заслужили.

гове правде, тако да наш напор да будемо бољи, ма колико наизглед неважан, сигурно неће бити узалудан.

Zoran Kindjic

Zusammenfassung

DAS SERBISCHE VOLK UND DIE GERECHTIGKEIT DES GOTTES

Sich an die biblische Lehre von der Gerechtigkeit des Gottes anlehnend, erörtert der Autor die Lage, in der das serbische Volk sich befindet. Der sittliche und geistige Niedergang eines Volkes ist die Ursache seiner ökonomischen und politischen Note, der Niederlage im Krieg, der Unterjochung und des Verlustes von Territorien. Man reinigt sich selbst von der Sünde durch Leiden und wendet sich so leichter Gott zu. Der Sinn einer Versuchung ist es, dass ein Individuum oder ein Volk sich reut und sittlich und geistig umwandelt. Insoweit man viele Gelegenheiten verpasst, ist der Untergang unvermeidlich. Im Licht der Religionslehre von Saat und Ernte hält der Autor dass, die serbischen Feinde nur die unbewussten Vollstrecker der Gerechtigkeit des Gottes waren. Wenn sich das serbische Volk sittlich und geistig erneuern würde, würden sich auch die aussenpolitischen und ökonomischen Umstände zu seinem Gunsten wenden. Es würde seine Ziele auf friedliche Weise erreichen. Der wahre Gegensatz ist nicht der Gegensatz zwischen Nationalismus und Kosmopolitismus, sondern zwischen einer Entscheidung für das Gute oder für das Böse. Ein guter Mensch, sei er ein Nationalist oder Kosmopolit ist, hilft gleichzeitig durch seine positive Energie seiner Familie, seinem Volk und der ganzen Welt, während ihnen ein böser Mensch schadet.

Schlüsselwörter: Gerechtigkeit, Gott, Volk, Leid, Gute, Böse, Erneuerung, Geistigkeit

ЛИТЕРАТУРА

- Владика Николај, „Номологија“, у: *Изабрана дела у 10 књига*, књига III, Ваљево, 1996.
- Владика Николај, „Рат и Библија“, у: *Изабрана дела у 10 књига*, књига III, Ваљево, 1996.
- Старац Пајсије Светогорац, *С болом и љубављу савременом човеку*, Врање, 2005.
- *Старац Пајсије – човек љубави Божије*, Београд, 2005.
- *Поуке старца Тадеја*, Лесковац

- Др. Рудолф Арчибалд Рајс, *Чујте Срби! : чувајте се себе*, Цирих–Београд, 2004.
- *Библија – Свето писмо Старог и Новог завета*, Ваљево, 2005.
- Georg Baudler, *Gewalt in den Weltreligionen*, Darmstadt, 2005.
- Н. Kochanek (hg.), *Wozu das Böse? Die Antwort von Religionen und Weltanschauungen*, Paderborn, 2002.
- Мирча Елијаде, *Историја веровања и религијских идеја I-III*, Београд–Бања Лука, 2003.

Овај рад је примљен 3. јуна 2010. а прихваћен за штампу на састанку Редакције 12. августа 2010. године.